

PAPA TITU – VAŠ POSJET NAS POČAŠĆUJE

Zvuci fanfara, u slavu i čast dolaska predsjednika Tita u Vatikan, oglasile su se točno u 10.00 sati 29.3.1971. godine, čim je Josip Broz došao u vatikansko dvorište Svetoga Damiza gdje je bila postrojena, njemu u čast, Švicarska garda. Vatikanske najviše počasti, vatikanske fanfare, zvuci trubli koje najavljuju samo one do kojih vam je stalo i slikovitost Švicarske garde trebala je pokazati predsjedniku Titu, ali i gradu i svijetu, urbi et orbi, svima i svakome, da Vatikan poštuje predsjednika Tita i da mu je stalo do međusobnog prijateljstva, te da iskreno primaju u posjet predsjednika jedne socijalističke zemlje i predvodnika Pokreta nesvrstanih zemalja, poštujući njegovu ulogu svjetskog mirotvorca, između u to vrijeme međusobno sukobljenih blokova komunističkog Istoka i kapitalističkog Zapada. **Poštovanje Vatikana prema Titu izraženo je i činjenicom da je njegovu posjetu najavio vatikanski dnevni list "L' Osservatore Romano" preko naslovne stranice „Pozdrav predsjedniku Titu“.**

Ovaj je posjet Josipa Broza Vatikanu, s pravom se može reći povijesni posjet, jer je to prvi posjet predsjednika jedne socijalističke države i najava otvaranja Vatikana komunističkom Istoku. Papa Pavao VI. je Josipa Broza primio u privatnoj knjižnici Svetoga Oca na drugom katu papinske palače. Njihov privatni razgovor trajao je 75 minuta. Nikada prije toga toliko dugo papa nije nasamo razgovarao s nekim državnikom kao s predsjednikom Titom. Naravno da je i to svojevrsna poruka međusobnog poštovanja ove dvojice velikana XX. stoljeća.

„Posjet kojim nas danas počašćujete

budi u nama posebne osjećaje i misli“,

naglasio je papa Pavao VI. obračavajući se predsjedniku Titu s Vaša Ekscelencijo. Papa je dakle počašćen dolaskom Josipa Broza u Vatikan zbog svega onoga što Tito predstavlja u globalnoj svjetskoj politici. **„Mi smo sa svoje strane zahvalni Vašoj Ekscelenciji što pokazujete da cijenite Naše napore u prilog mira i bratske suradnje svih naroda. Drago nam je priznati da se upravo na toj razini koja nam je zajednička i koja smjera na mir i međunarodnu suradnju između države Jugoslavije i Svete Stolice zadnjih godina uspješno razvijati međusobno zbližavanje“.**

Treba napomenuti da je Jugoslavija bila prva socijalistička zemlja koja je uspostavila diplomatske odnose sa Vatikanom, prvenstveno zahvaljujući ulozi koju su Hrvati imali u Jugoslaviji, a kako svjedoči prvi veleposlanik Jugoslavije u Vatikanu, Višanin dr. Vjekoslav Cvrle u Slobodnoj Dalmaciji 12.4.2005. godine, Beograd i Zagreb su se „dogovorili da ambasadori Jugoslavije u Vatikanu budu iz Hrvatske“. Tako je dr. Vjekoslav Cvrle bio prvi, a Ivica Maštruko posljednji veleposlanik Jugoslavije u Vatikanu.

Upravo dr. Vjekoslav Cvrle svjedoči o otporima posjetu Josipa Broza Vatikanu. Pored ekstremne hrvatske emigracije i krajnje konzervativnih pojedinaca u Vatikanu i Katoličkoj Crkvi, najveći otpor odlasku Tita u Vatikan davali su u Saveznom sekretarijatu za vanjske poslove u Beogradu. Sam Cvrle kaže da je umjesto očekivane pomoći od ambasade Jugoslavije u Rimu doživio potpunu opstrukciju. Broz mi se žalio, govori Cvrle, da je svjestan **da „u mom okruženju postoje oni koji se ne slažu sa mojim odlaskom u Vatikan. Na žalost, svi ne razumiju značenje dobrih odnosa Jugoslavije i Svete Stolice i kako nam ta suradnja može koristiti za približavanje zapadu“.** Da je u to vrijeme Tito „diktator“, te da **u to vrijeme u Jugoslaviji vlada „diktatorski režim“, naravno da ovakovi otpori državne administracije ne bi bili mogući.**

Pogledamo li danas odakle dolazi netrpeljivost prema Josipu Brozu, gotovo da se ništa nije promijenilo. Osim hrvatskih ekstremista, otpor prema Brozu je značajan u Katoličkoj Crkvi od velikog broja krajnje konzervativnih biskupa i svećenika. Njima na žalost ništa ne znače pozitivne ocjene o ulozi Josipa Broza koje izriče Sveti Otac i povijesnoj Titovoj ulozi za promicanje mira u svijetu, a što je u potpunom suglasju sa naporima samog Svetog Oca koji kaže da **„dužnost koju nam nalaže sama apostolska služba koja je usmjerena na ljubav prema svim ljudima i svim narodima. Tu službu mi ne smatramo svojom, nego svojinom Onoga od kojeg potječe Nama dani nalog i kojega Mi na zemlji zastupamo“.**

Nezamislivo je da bi papa Pavao VI. obasipao predsjednika Tita pohvalama i počastima koje

mu pruža, da bi se s njim zadržao u razgovoru duže nego i s jednim državnikom prije njega, jedan sat i petnaest minuta, niti bi naravno kazao Titu „**Posjet kojim nas danas počašćujete**“, niti bi isticao hvalu politici predsjednika Tita koja je

u „ mnogo čemu suglasna“ sa vatikanskom politikom

mira diveći se njegovim nastojanjima i zauzimanju za male narode da se otrgnu iz kolonijalnog ropstva, nezamislivo je da bi papa Pavao VI. to pružao jednom „diktatoru“, kako se uglavnom danas čuje iz redova Katoličke Crkve kada govore o Titu, niti bi papa, da je riječ o „diktatorskom režimu“ istakao u svom govoru

: „Članci Vašeg Ustava naglašavaju načela kao što su „humaniziranje društvene sredine“, zatim „jačanja solidarnosti i suradnje među ljudima“, „poštivanje ljudskog dostojanstva“ i „opći razvitak čovjeka ukoliko je slobodno biće“. Čini se da ovo držanje Katoličke Crkve nailazi na razumijevanje Vaše Ekscelencije i odgovornih ljudi zemlje kojoj ste Vi Gospodine Predsjedniče na čelu“.

Vatikan i Jugoslavija su u blokovski podijeljenom svijetu vodili politiku „ trećeg puta“, ne priklanjajući se ni kapitalističkom zapadnom utjecaju niti utjecaju komunističkog istoka. Predsjednik Tito je predvodio Pokret nesvrstanih koji je okupljao više od sto zemalja svijeta. Tito je bio simbol oslobođenja svih potlačenih naroda, a Vatikan koji također osuđuje blokovsku podjelu svijeta i čija je **politika „usmjerena na ljubav prema svim ljudima i svim narodima“**, uvijek vodeći računa o onima koji su mali i ugroženi **, osjeća da su politike predsjednika Tita i Vatikana bliske.**

O povijesnom značenju posjeta Broza Vatikanu potrebno je reći još par riječi. Često čujemo ocjenu da je slomu komunizma najviše doprinio papa Ivan Pavao Drugi. Naime, nakon Vatikanskog Sabora 1965. godine je otvoren proces nove „**Istočne politike**“, odnosno otvaranje Vatikana prema socijalističkim zemljama. Jedan od prvih koji se zalagao za to novo lice Crkve bio je tadašnji poljski kardinal Wojtyła. Papa Pavao VI. je također bio otvoreni zagovornik takvog pristupa, koji će u konačnici dovesti do pada komunizma. Značajnu ulogu u tom otvaranju Crkve ka Istoku i socijalističkim zemljama imao je upravo susret predsjednika Tita i pape Pavla VI. u Vatikanu, kao prvi posjet predsjednika jedne socijalističke zemlje koji je otvorio vrata Vatikanu u zemlje komunističkog svijeta. Taj je susret stoga epohalan, ne samo sa gledišta vatikanske, hrvatske odnosno jugoslavenske povijesti, već i za kretanja koja je potaknuo u svjetskoj povijesti uopće. Za razliku od pape Pavla VI. i Josipa Broza, mnogi to nisu razumjeli tada, a izgleda da nekima još ni dan danas to nije jasno.

Jer, koji put slijedi Katolička Crkva danas? Da li je ona na putu kojim se kretao papa Pavle VI., a nastavio Ivan Pavao II., putu ljubavi prema svim ljudima i svim narodima, ili je Katolička Crkva danas na „stranputici“, na putu gdje se njeni svećenici vesele i raduju tuđoj smrti? Mogu li se promicati ljubav i suživot kao temeljne kršćanske vrijednosti dočekujući na aerodromima i ljubeći ruke osuđenim ratnim zločincima? Može li se

promicati tolerancija i mir među ljudima ako se svetom vodom škrope spomenici osuđenim teroristima? Kako to da biskupi koji bi trebali ljubiti istinu promoviraju po biskupskim palačama lažni film o Jasenovcu?

Kršćanstvo je u našoj povijesti odigralo značajnu prosvjetiteljsku ulogu, dalo je mnoge i značajne ljude kojima se možemo dičiti. Na žalost, danas su u Katoličkoj Crkvi najglasniji oni koji izriču sudove i promoviraju postupke koji su u očitoj opreci sa svim onim što predstavlja temelje kršćanstva. **Može li se, da li će se i kada u Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj pojaviti ličnost, osoba, netko za koga će se moći reći – „Posjet kojim nas danas počašćujete“ ?**

Samo da ne bude kasno.

20.9.2017.

VEDRAN SRŠEN